

হীদাক কান্নৰবা পান্ধীশিং : খাৰম লৈশোক

— ডা. হুইদ্রোম বীৰকুমাৰ সিংহ —

খাৰম-লৈশোক নংত্ৰগা খাৰম-লৈখোঙ নংত্ৰগা খাৰম লাইখোঙ হায়ৰিবা পান্ধী অসি ফুট ২০ ফাওবা ৰাংবা ঙাথু-থেংথুদুনা হৌবা লিয়ানস (Lianas) মখলগী উ পান্ধী মচা অমনি। খাৰম-লৈশোক পান্ধী অসি ইংলিসতা চহিনিজ হেট প্লান্ট (Chinese hat plant) নংত্ৰগা ৰূপ এন্দ সাওসৱ প্লান্ট (Cup and Saucer plant) নংত্ৰগা পেৰাসোল ফ্লাৱৱ (Parasol Flower), হিন্দিদা কপ্পী (Kapni), সাইন্টিফিক নংত্ৰগা বোটানিকেলগী ওইবা মমিংদা হোমসকিওলদিয়া সেঙ্গুইনিয়া (Holmskioldia sanguinea Retz.) নংত্ৰগা হোমসকিওলদিয়া স্কেনদেল (H. scandens Sweet) নংত্ৰগা হোমসকিওলদিয়া ৰুৱা (H. rubra Pers.) নংত্ৰগা হসতিনজিয়া স্কেনদেল (Hastingia scandens Roxb.) নংত্ৰগা হসতিনজিয়া কোকসিনিয়া (H. coccinea Sm.) হায়না কৌই অমসুং ভৱবেনেসী (Verbenaceae) শাীগেী মনুং চল্লি। অতোপ্পা অখং অহৈ খৱনদি খাৰম-লৈশোক পান্ধী অসি লেমিয়েসী (Lamiaceae) শাীগেী মনুং চল্লি হায়না ইৰি। অনৌবা লাইৰিকশিং অমদি জৰ্নেলশিংদসু লেমিয়েসীনি হায়না নীজিন্নৱি। পাউদম অমগী মতুং ইয়া খাৰম-লৈশোক পান্ধী অসি হিমালায়া, বাংলাদেশ অমসুং ম্যান্মাৱদগী হৌৱকখিবনি হায়না পীৱি। পান্ধী অসি হিমালয়গী অয়ান্না মফমশিং, নেপাল, ভূটান অমসুং অৰাং নোংপোক ভাৰতকী মফমশিংদা হৌই।

পাকিস্তন্দসু খাৰম-লৈশোক পান্ধী অসি হৌবগী পাউদমশিং লৈ। পান্ধী অসি থা থংবা এসিয়াগী লমদমশিং, কেলেদোনিয়া, হাৰাই, মেক্সিকো, বেণ্ট ইন্দিজ, ভেনেজুৱানচিৰা মফমশিংদা পদুনা থাখিবদগী ওসিদি পান্ধী অসি মহৌশাগী মওদা হৌথ্ৰে (Naturalized) । খাৱব লৈশোক পান্ধীগী জিনস (Genus) হোমসকিওলদিয়া অসি Beata Ruris Otia Fungis Danicis হায়ৰিবা লাইৰিক (১৭৯০ অমসুং ১৭৯৯ দা ফেঙখিৰা ভোলুেম ২ গী লাইৰিকশিং) অসিবু ফেঙখিৰা দেনিসকী (Danish) ফাওৱৰা বোটানিষ্ট (Botanist) জোন থিওদোৱ হোমসকিওলদ (John Theodor Holmskiod) (১৭৩১ দৰ্গী ১৭৯৩ ফাওৰা হিংলৰা) বু ইকায়খুম্বা উংপা ওইনা মগী মমিং লৌদুনা থোনখিবগী পাউদম লৈ। হৌজিক

ফাওবগী ওইনা জিনস অসিগী মনুংদা সেঙ্গুইনিয়া হায়ৰিবা স্পেসিস অসি নঙনা অতোপ্পা স্পেসিস অমত্তা লৈৱি। খাৰম লৈশোক হায়ৰিবা পান্ধী অসি মণিপুৱগী চাংগী চাংখোঙ-চাংয়াশিংদা খৱা খৱা হৌবা থেংনৈ। উমং ৰামংগী মতাইদসু ৰৱিগুস্তা কান্দা হৌবা থেংনবিগনি। কনাগুস্বনসু খাৰম লৈশোক পান্ধী অসি লৈতেংগী ওইনা গাৰ্দ্দেনশিং অমসুং য়ুমগী অকোয়বদা থানৈ। খাৰম লৈশোক পান্ধী অসিগী মখোক অমসুং মসশিং অসি মশুং ৪ নাইৰপ তেঁই অমসুং পায়বদা নপ-নপ লাওই। পান্ধী অসিগী মনা অসি শিং নান্দুনা অশঙবা মৃদুদা লংখংলি (Glabrous green) লৌইননা হেক য়েংবদা অঙ্গীকপা ৰাা মনাগী মওং মাল্লি। পান্ধী অসিগী লৈ অসিগা অতোপ্পা পান্ধীশিংগী লৈশিংগা খেনবসি অতোপ্পা লৈশিংদদি কেলিক্স (Calyx) অদু যান্না পীকই অমসুং মচু অদু শংত্ৰিক-শংঙি অদুবু খাৰম লৈশোক্কিদি কেলিক্স অদু পুখম অমগুন্না ইকোয় কোয় অমসুং মচু অদু ঙাঙশং ঙাঙই। কনাগুস্তা অমনদি হায়ৰিবা কেলিক্স অসি অতোপ্পা লৈশিংদা য়াওৰা কোৱোলা (Corolla) হায়বদি লৈনাশিং অদুনি হায়না শেৱান্না লৌগল্লি। হায়ৰিবা অঙাওৰা মচুগী কেলিক্স অসি হেক য়েংবদা জগোই শাবী চাইনিজগী লৈশাবীশিংনা কোত্তা উগ্ৰা তুপী (Hat) অদু মানবদগী

পান্ধী অসিবু যান্না পান্না চাইনিজ হেট প্লান্ট নংত্ৰগা মেন্দাৱিল হেট প্লান হায়না কৌনৈ। বিজ্ঞানগী পাউদমশিংগী মতুং ইয়া খাৰম লৈশোক পামবীগী মনা অদু পেত্ৰোলিয়াম ইথৱদা শেন্সা মহী অদুদা Docasane, Tetracosanol, Friedelin, Friedelinol অমসুং 5, 7-dihydroxy-8-methoxy flava- none (Wogonin) হায়ৰিবা কম্পাউদশিং অসি য়াওই। ৰোগোনিনা হায়ৰিবা কম্পাউদ অসি নুপীশিংনা অঙাং পোক্ৰবা কয়াংশিং অসি শেমগং-শাগৎপা অমদি মপুং মটৈ ফাহন্দুনা মমা অমা ওইবগী তঙাইফদৰা ফীভমশিং ওইহল্লিবা হোৰ্মোনশিংদা যান্না চাউনা মতেং পাঙবা গুন্মী হায়না পাউদমলি। খাৰম লৈশোক পান্ধীগী মনা অসি ঈশিংদা শুগাইদুনা লৌবা মহী অদু খৌইখি খৱা হাপ্তুনা শেন্সা মহী অদু পীখতুনা কোক ঙাওৰা, কোক চীকপা অমদি লোক থুবগী লায়়েং পথাপ অসি কুইৰবা মতমদগী শীজিাদুনা লাক্ৰি। খাৰম লৈশোক্কী লৈ অদু ঈশিংদা ফজনা লোন্দুনা শেন্সা মহী অদুদা খৌইখি খৱা হাপ্তুনা নোংমদা গ্ৰাস অমৰোম নুমিৎ ১০-১৫ ৰোমংৎ পীথক্ৰবদি মীওইবগী ঈগী ওইবা মখল মখা কয়াগী লায়নাশিং মৰু ওইনা হায় ব্লদ প্ৰেসৱ (High BP) অসি ঙাকথোকপা ঙুমগনি। মণিপুৱদি খাৰম লৈখোঙ পান্ধীগী মনা অমসুং লৈ অসি চেঙহী লোনবদা মচল অমা ওইনা হাট্লে অমসুং মসিনা শম অদু থোং নৌহনৰা অমদি মপোপ তানা লৈহনৰা গুন্মী হায়না থাজনৈ। হকচাং চীকপা নাৰা তৌবদা খাৰম লৈশোক পান্ধীগী মনা অদু ঈশিংদা লোন্দুনা শেন্সা মহী অদু পীখতুনা লায়়েংবা য়াই। মীওইবগী হকচাংদা মহী মনায় ময়াম পৈখৎতুনা পোমখৎপা অমদি চীকপা নাৰা মতমদা খাৰম লৈশোক্কী মনা অদু ঈশিংদা লোন্দুনা শেন্সা মহী অদু চাং নাইনা পীখতুনা লায়়েংবগী পাউয়মসু লৈ। কনাগুস্তা মীওই অমা ঈ ৰাংপগী লায়না (Anemia) নাৱবদি খাৰম লৈশোক্কী লৈ অদু শুগাইৱগা খৌইহিগা তোংলগা নোংমদা চামচ অমগী চাংদা থা অমগুস্বদ পীজবদা খৌইদোক্ৰা কান্নৰা ফল ফংবা ঙুমগনি। ☞

নেসনল ফুদ সেকুৱিটি এক্টকী শল্লস্বা মীয়ায়্না খঙবদা কান্নবশিং

— বি প্ৰেম শৰ্ম্ম —

ইন্দিয়ানী পাৰ্লিয়ামেণ্টকী এক্ট অমা ওইনা প্ৰসিদ্দেণ্টা এসেণ্ট পীদুনা কুমজা ২০১৩ গী সেপ্টেম্বৰ ১০ দা মীয়ামদা খঙনৰা নেসনল ফুদ সেকুৱিটি এক্ট ২০১৩ পল্লিশ তৌখি। এক্ট অসিগী মৰুওইবদি মীওইবদা চিজ্ঞাক অমদি ন্যুত্ৰিশনগী অৰাংপা লৈহন্দনা কালিচি লৈনা অহোংবা মমলদা ফংহনবনি। প্ৰাইৱওৱিটি হাওসহোল্ড অমদি Antyodaya Anna Yojana হায়না কেটাগোৱি অনী থোক্ৰা এক্ট অসিগী মখাদা বিনিফিসৱি মখল অনী লৈগনি। প্ৰাইওৱিটি হাওসহোল্ডশিংসিনা মীওই অমদা থা অমদা চেঙ কেজি ৫ গী চাংদা অদুগা লায়ৱবশিংগী মনুংদা ঝাইদগী লায়ৱৰা ওইৱিৰা Antyodaya Anna Yojana (AAY) গী ইমুংদনা থা অমদা চেঙ কেজি ৩৫ ফংহনৰা হায়না এক্ট অসিনা কাঙলুপ অনী থোক্ৰা থাইদোক্ৰি। খুস্কুংদনা চাদা ৭৫, সহৱদনা চাদা ৫০ গী মীশিংগী চাংদা স্কিম অসিগী কায়ৰা ফংহনগনি। স্কিমসিগী মখাদা মীৱোনবী নুপীদা অমদি অঙাং পোক্ৰবা মতুং থা তৱ্ৰক ফাওবগী মমাশিংদা ন্যুত্ৰিশনগী চাং ৰাতুনা লৈনৰা অঙ্গলৱাদিগী খুথাংদা অথোংবা চাক লেম্না পীজনৰা পান্দম থল্লি। অঙাং উনৰগা মৰী লৈননা লুপা লিশিং তৱ্কন্তগী তাদনা ফংনবসু পল্লি। অদুবু মসিনা কদায়কাওৰা ওইথোক্ৰদবনো হায়বদুনা ৰাহংনি। চহী ১৪ ফাওবগী মনুংদা লৈৰা অঙাংশিংবু মিদ-দে-লৈনচিংৰা ছুটি নভৰা নুমিৎশিংদা শেল তিৎদনা পীজনৰা অমদি অতৈ কান্নৱৰা কয়৷ এক্ট অসিদা য়াওৱি। চেঙ গেহনচিংৰা অমদি চাক্ৰেমচিংবশিং পীত্ৰবদি ফুদ সেকুৱিটি এলাৰেস হায়দুনা বিনিফিসৱিশিংবু মথৌ তাবশিং ফংহু দবগী এলাৰেস ষ্টেট লৈঙাক্তা পীহনগনি। মসিনা তাকপদি এক্ট অসিগী মখাদা বিনিফিসৱিশিংদা শুংশোয় শোয়দনা চাকথুংশিং য়ৌহনগদবনি অমদি ফংহনগদবনি হায়বসিনি।

ষ্টেট গৱৰ্ণমেণ্টনা মশক তাক্ৰৰা বিনিফিসৱিগী হাওসহোল্ড লিষ্ট অদু মীয়াম খঙনৰা উহনগদবনি হায়ৱি। দেপ্যুটি কম্বিসন্ৱশিংনা হোংনদুনা মণিপুৱগী দিষ্ট্ৰিক্ট খৱদদি মীয়াম খঙনৰা ৰেবসাইটতা লিষ্টশিং উৰা ফংহল্লি। মসিমদি অচুস্তা খোঙথাংনি। থবক থৌৱমশিং ফুল ব্ৰাশপৱেলি ৰেকোৰ্দ লৈগদবনি। এন এফ এস এ ২০১৩ গী সেজ্ঞন ১৫ গী সব সেজ্ঞন (১) গী মখাদা দিষ্ট্ৰিক্ট খুদিংমক্তা District Grievance Redressal Officer অমমম হাপকনি। দিষ্ট্ৰিক্ট লেভেলদা পেন্দবশিং ওফিসৱ অসিদা ফুদপ্ৰেনশিং য়েহ্বেক্তবগী, অঙাংশিংদা চাক্ৰেন পীজদবগী কমপ্লেনশিং ৰাকৎকনি। মসিদা পেঞ্জক্তবদা ষ্টেট লেভেলদা লৈৰিবা ষ্টেট ফুদ কম্বিসনদা মহাক্ৰা তাৰা ওৰ্দ্ৱদুগী ৰাকৎকনি। ষ্টেট কম্বিসননা এক্ট অসিগী মৱমদা য়েংশিন্দুনা চৎনহন্নৰা হোংনগনি অমদি ষ্টেট গৱৰ্ণমেণ্টদা ফাওৰা এদভাইস তৌগনি। শু মোটেো লৌখৎপা নংত্ৰগা কমপ্লেনশিং তাবিদুনা ফংফম থোকপশিং ফহন্দবগী মতাংদা য়েংশিনবীৰগী থবক ষ্টেট কম্বিসন অসিনা তৌই। ষ্টেট লেজিসলেচৱদা চহীগী ৱিপোট পুথোক্কনি। ষ্টেট কম্বিসনচিৎবগী মেম্বৰ খনবদা ৰাজনিতীগী খুৎ অমত্তা য়াওদনা, ইণ্ডিট্ৰিটি ৰাংৰা মীওই খনবনা লৈৰাক্কী ওইনসু অফৰা ওই। নংত্ৰবদি হান্ৱগুম হামু-হামু তাদুনা কান্নফম খঙবদসু য়াই। Targetted Public Distribution System (TPDS) কা মৰী লৈনৰা ৰেকোদশিং ষ্টেট লৈঙাক্ৰা হোংনদুনা মীয়ান্না খঙৰা য়াৱৰা ফীভমদা ইন্সপেক্সন তৌৰা য়ানা থমগদবনি। Fair Price Shop শিং ষ্টেট গৱৰ্ণমেণ্টনা ওথোৱাইজ তৌৰা লোকল বোদি নংত্ৰগা অতোপ্পা ওথোৱিটিশিংনা চাং নাইনা পেৱিওদিকেল্লৈ সোসিএল ওণ্টি তৌনৰা পল্লি। অমৰোমদা সেন্দ্ৰেল গৱৰ্ণমেণ্টনা মথৌ তাই হায়না খল্লবদি অসিগুস্তা অসিদা এক্সপৱিএন্স লৈৰা ইন্দিপেন্দেণ্ট এজেন্সি অমনা ওণ্টি তৌনৰা

কন্দিশনসু লৈ। মনুং মপান ফাওনা অমদি মৱিক চুন্না চখৰা য়ানৰা ষ্টেট লৈঙাক্ৰা পল্লিক দিষ্ট্ৰিব্যুহন সিস্টেম (পি দি এস) (কন্দ্ৰেল) ওৰ্দ্ৱ ২০০১ গী মতুং ইয়া ষ্টেট ভিজিলেস কম্বিটিশিং শেমগনি। মসি ইসেন্সিএল কম্যুদািটিজ এক্ট ১৯৫৫ কী মখাদনি। ভিজিলেস কম্বিটিনা চাং নাইনা য়েংশিন্দুনা স্কিমসিবু ইমপ্লিমেন্ট তৌনৰা হোংনগনি, District Grievance Redressal Officer দা এক্ট অসিবু ভাইওলেট তৌবদা অমদি লান্না তৌৱক্তুনা ফন্দ লান্না শীজিন্নববু পাউ পীগনি। এক্ট অসিগী সেজ্ঞন ৩৩ গী মখাদা পব্লিক সাৰ্ভেট নংত্ৰগা ওথোৱিটি অদুনা অৱানৰা তৌবগী মৱাল লৈৱবদি লুপা লিশিং ৫ ফাওবগী চৈৱাক ফংহনৰা য়াই।

সেন্দ্ৰেল গৱৰ্ণমেণ্টনা মতম মতমগী মতুং ইয়া ষ্টেট গৱৰ্ণমেণ্টতা এক্ট অসিবু ইফেক্টিভ ওইনা ইমপ্লিমেন্ট তৌনৰা দিৱেজ্ঞন পীৰা য়াই। অসুন্না তেন্ত্ৰক্ৰা নেনৱৰদা তশেংনা এক্ট অসিগী মখাদা ইন্দিয়াদা লৈৰিবা লায়ৱৰা অমত্তদি চৰা হেন্দুনা শিহনফম থোক্তে অমদি নুপী অঙাংবুসু নৃংশিনা ন্যুত্ৰিশনগী সেকুৱিটি পীদুনা তিজুং কায়জংদৰা লৈৰাক অমা ওইনা লৈহনবদা মৰু ওইৰা খৌদাং লৌৰা এক্ট অমদি ওইৱি। মসিদা ৰাজনিতীগী ৰাফমদি তুংদা থল্লগা অশানৰা মিংয়েংদা তুংকোয়না অফৰা তৌৱন্মী হায়বদু লৈহৌনৰা লৈঙাক পায়ৰিৰা ওফিসৱশিং, সিভিল সোসাইটি ওগেনাইজেশনশিংনা থশ্মোয় শেংনা হোংনবদি চঙই।

এদিটৱদা থাৱকপা চিঠি/ৰাকৎ/মীয়ামগী খোল্লাউ/পাউদম অমসুং অতৈ-অতৈ

মণিপুৰী শৈৱেং, নোভেলদা লেণ্ডনা ক্ৰিটিক তৌৱিৰিবা শ্ৰীসলাম তেহ্মবু থাগৎচৰা

ইকায়খুম্জজৰিবা এডিটৱ,

হৌজিক্কী মতমদা মণিপুৰী লোন্দা ইৰা লাইৰিক কয়৷ কয়৷ অইৰা অইবীশিংনা নোংমা কাংদনা ফোঙনৱি। ফোঙলক্ৰিৰা লাইৰিকশিংদুবু মমুং তানা পাৱগা মীয়ামগী মফমদা পাউদনীনৰা মীশক্তি ইৱৈ লৈভে। ক্ৰিটিক্ৰা অফ-ফন্ত য়েংগদৌৱিবনি। ক্ৰিটিক য়াওদনা খোৱিৱোল চাওখৎপা হায়বসিমদি ওইথোক্তে।

অইবশিংনা ফোঙজৰিৰা লইৰিকশিংদু ফোঙৰা নুমিৎতুদা চা থক্ৰগা খৱা ঙাঙ-শক্ৰৱগা অদুম থুপচনিখি। অখঙ অহৈ ক্ৰিটিকশিংনা নুংতিগী ফোঙৰা পাউচেশিংদা লাইৱিক্ৰুগী মৱমদা খৱা ইৱক্ৰবদি খঙনীংৰা পানিংৰা ফাওহল্লি। তশেংনা হায়ৱবদা মীয়ান্না পানিংৰা হেনগংহল্লি। তৌবগীদি ক্ৰিটিক তৌৰা হায়ৰা অসি অৱয়াৰা অমদি নভে। য়ান্না খঙৰা হৈৰা মীশক ওইদৰা য়াদে। অইবনা ফোঙলক্ৰিৰা শৈৱেং ওইনুং, নোভেল ওইসনু মদুবু পাৱগা মীয়ামদা মৱীক চুন্না পাউদন্না অৱয়াৰা নভে।

অমৰোমদা শৈৱেংদি পাউখোংনি। পাউখোং ফোঙববু অৱয়াৰা হিৱমলা। অদুবু শ্ৰীসলাম তোহ্মদি পাৱগা অইবশিংগী পাউখোঙশিং হেক্তা ফোঙৰা গুন্মী। অইবনিবু হায়ৱবদি চিলাহাও থিদে, এৰাদ্ৰ ফংৰা ফংদৰা থায়দে, অফংৰা অমা হেক্তা তাপ পায়খৎতুনা পাউচে অসিগী নোংমাইজংগী খোৱিৱোলগী কলমদা লেণ্ডনা ক্ৰিটিক তৌৱিৱি। ক্ৰিতিক্কী মথৌদি ৰাৱেং, শৈৱেংশিংদু পাৱগা ময়োলদা হেক্তা শোহিদৎপা অদু নভে, অশোই অঙাম য়েংবৰিগা মতুংদা ফগৎনৰা লাইজ খিক্ৰেন খিকপীৱগুস্তা ৰা কয়৷ ইবিৱিক্ৰিৰা অদুনি নুংঙাইৰিৰা। মহাক তশেংনা

মণিপুৰী খোৱিৱোলবু নুংশিৰা মীশকনি। শ্ৰীতোপ্পা মতম কুইনা মণিপুৰী খোৱিৱোলগী সেৰা তৌৰা ঙস্তা ওইসনু হায়না ঈশ্বৱগী মফমদা খুকমজৰি।

অদোমগী - কে কুলবিধু নাওৱেমথোং তখেল্লয়ম লৈকায় লাইক থিৱৰা মণিপুৱ

ইকায়খুম্জজৰিবা এডিটৱ,

ৰান্না খাঙলেদা, য়েংবদা মীং নাৱেদা, ওইহম্লিংৰা নুংঙাইৰা মতমদে ঙাইবদা ৰাৱেদা, লাইৰিক হেঁবদি শংৰাই কয়৷ অমা লাইসু মেৰুক অমফাও খঙৰা য়াওবৰা কাঙবুনা লৈৰাক্কী চুপলি পায়বদি মীয়ামগী ৰাখলদা মতম লৈৰা খিৰিভা মীপাইনিঙাই ওইৰা ৰাখলনা লমজিঙি। মসি পুন্মকসি হৈতনা অহৈ শাবা, খঙদনা অখঙ শাবা ওজা নাইৱক্তৰা, হোংনবগী অৰাবদি য়াওদৰা, মীনা হোংনৱগা নামা অমদি মহৈদি লুগ্ৰগা লৌনিংৰা কাঙবু ইৰোইননা অৰা অনাদি মশক খঙদৰা লিদৱদি শানিংৰা অমনা অনৌবনা অৱিৰা ফাওন্দৱ ওইনিংৰা ৰাক্ফ অসিনসু ওঁসিগী ঈৱাং ওইৱিবনি।

পোৎ অমদি মীওইদুগী কৱেস্তৰ বাইও দাটা নৈনৰা হৈতৰা, হায়ৰিৰা কাঙলুপশিং অসিনা ৰাখল্লোন অমা পুথোকপদা মথোয় খৱা পুনশিল্পগা লাল্লি চুম্ৰী খঙদে হান্না ৰাৱেপ শেমদেৱুগা কোন্না মিটিং তৌৱগা ৰাইহ খৱা হৌদেৱুগা ইকআ ইকআদা প্ৰজেক্ট সহি লৌবসু হৈনবী কোঙ্গাই য়াওৱি। অসিগুস্তা চৎনবী অসিনা খুন্মাই অসিগী মীয়ান্ন । কৱল্ল৷ নুংঙাইগনি। মীওইৰা ঐথোয়সি পূৱাৱীগী খোঙচৎ কাওৱোইদবনি। হৌখিৰা অমদি হৌজিক ওইৱিৰা লোয়ননা তুংদা ওইৱক্ৰদৰা অফ-ফন্তসু খঙদোক্ৰদবনি নংত্ৰবদি মীয়ামসু ৰাই ইশাসু

অদোমগী - সি ঐচ নিভাই সিংহ

প্ৰসিদ্দেণ্ট, বি জে পি কিষান মোৰ্চা, ইম্ফাল ৰেষ্ট দিষ্ট্ৰিক্ট

হুইয়েন লানপাউগী তাবুনুংদৈ

— ২২/৮/১৯৯৬, শগোলশেন

তেংথাৱীৰা মমা ওইবীশিং হাংতোক নৈহংপীৱবদা!

— পোফায়াৰা মীতৈ —

মতম খৱগী মমাঙদনি লমদমসিগী পাউচে কয়াদা “ঈচাশিং নথোয়বু অমনা অমবু হাংনৰা লেপলো, নমাশিং ঐথোয়বু ৰাৱেদা” হায়না লমদমসিগী মমা ওইবীশিংনা মচাশিংদা পাউজেলখিৰা। মমাগী হায়ৰা ইনৰা মচাশিং ওইৱমাল্লে লেপস্ত্ৰে, তোয়না তখিদ্ৰে অমনা অমবু হাংনৰা। অদুবু ময়াম পেত্ৰবনিনা মঙক কনৰা নংত্ৰগা না তথিৰা মচা খৱদি অদুমক ময়়াওৱি। চৈৱকসিদিন মপান লমদগী লাকপা অমদি লমদমসিগী য়ুনিফোৰ্ম শেংপা, খুংলায় পায়ৰা মীয়াম গুৱুৰা লৈঙাকপশিংনা থন্না লান্দ্ৰী অমদি পুলিসশিংনা মমা ওইবীশিংবু হাংতোকপা অমদি ওং নৈৰা হৌৱক্ৰিবসি। পম্বিংদনা পল্লবদা, অফোংৰা খুদম ওইনা নস্মোলদা আৰ্মিনা, কাঁকৈথেলদা প্ৰবাহিনি, অমনা নুমিৎ লৈৱিঙৈদা, অমনা চিক্ৰৰা অহিংদা হাংখিবনি, অদুসু পীক্ৰিৰা মচাশিংগী মমাঙদা! মথোয়গী ইনকাৱি তৌৱিঙৈ লমদমসিগী মপাৱী মমোমশিংনা মমা কায়নবগী অৰা তেংথাৱিঙৈদা থাংমেবদম মমাগী মখানুংদগী লমদমসিদা নৌনা থোৱকপা অহিং চাক্তৰা চুৱানথাৰা কাঙবু অমনা মচা বিজয়কুমাৱ মুনবিস্ত্ৰে, সিনি-মাইনি মফম খঙনদ্ৰে। অসিনা মৱম ওই, মমা ওইবীশিংনা মচা পীয়ু হায়ৰা খোঙজং কয়াগা লোয়ননা ৰাকৎলিঙৈ অঙদ্বশিংদা, মপুৱোইববুনা নাথৈবীৱগা, লালহৌৰা থিবগী মিংল খুদেংচৰা লৌদুনা ঈজং মাঙহনবীৱে। পুন্মকশিং অসি ‘ক’ না হৌৰা লমগী মনুংদা লৈৱবদি হিংগনি হায়না মীয়ান্না হায়নৱিঙৈদনি।

নীংশিংসি; ইন্দিয়া কৌৱিৰা মালেমগী মনুংদা ঝাইদগী চাওৰা দিমোেক্ৰেসি চংলি হায়ৰিৰা লৈপাক অসিগী মীয়ান্না লৈপাকসিগী মপানি হায়ৰিৰা মহাত্মা গান্ধীনা, মহাক্ৰা অহিংসাগী পান্ধৈ শীজিন্নদুনা ইণ্ি দয়াবু বৃটিশকী মখুৎতগী নীংতমহন্নৰা হোংনখিৰা অদুগা, কা মনুংদা লৈৱিৰা নুপী ময়াম অসিনা কৱিসু তৌৱদ্ৰবসু থোক্তমক থোকপীৱবদি লাঞ্জুং অদু হেন্না খুমাং চাওশিনগদবনি হায়ৱস্বদে। ওঁসিদি মণিপুৱ কৌৰা লমদম অসিগী নুপীশিংনা কা মনুংদগী মপান থোৱক্ৰে, লম্বী সৱক যৌৱক্ৰে, গান্ধীনা পামজৱস্বা অহিংসা লম্বী চঙলক্ৰে, মমা ওইনা অমদি মচে মচল ওইনা। গান্ধীনা তম্বীৱস্বা অহিংসাগী যু্ক্ষমদা লেপ্পগা লৈৰাক ঙাক্ৰিৰা লৈঙাকপাশা নথোয় কৱি তৌগদৌৱি? মমা ওইবীশিংনা হায়ৱি-ভাল্লিৰা ময়ামসে থুনা পীথোকখো, মুন্না খল্লগা। নংত্ৰবদি নথোয় গান্ধীনা পামজৱস্বা লৈঙাক মখল অদুগী লৈঙাকপা ওইৰা মতিক চাদে হায়ৱক্ৰনি মালেম অসিনা খঙপ্ৰবদি। ইকায়েৱেইদ্ৰা নথোয়বু? হিংসা য়াওননা চঙলিৰা, ৰাইহ খৱা লাওৱিৰা নুপীশিংদা নোংমৈ খৱা কাপশিল্পগা, টিয়ৱ গ্যাসনা মমহল্লগা সিফাইনা লিচৈনা ফুহল্লগা, চৰা হেল্লিৰা খৱা ফাজিল্লগা, শেল খৱা পীৱগা, ৰাইনো মেইথেম তৌৱগা নথোয়না পান্লিবদু ফংগনি খল্লবদি অঙ্গীকপা ৰাখল ওইগনি। নুপী হায়বসি কনানো মুন্না থিৰুখো, লৈঙাক পৱা ওৱাইনা তমলুথো অদুগা লমদমসিদা লৈঙাকলৱোলাও।

লৈৰাকমচাশা হৌজিক লমদমসিগী দিমোেক্ৰেসিগী লৈঙাক চুপলি পায়ৰিৰা লৈঙাকপা, ফল্লাইৰা অন্তম অথৌশিংগীদিনে মথোয় মথোয়না হেক পোকৰ্বী অশেংৰা মমাশিংদি অয়ান্দ্ৰা হিংলন্নৱেই, অদুনা মথোয়দি মমা ওইবিশিংগী তেংথা খোজেল ৰাহহ্ৰোক থুংনা তাৰা হৈৱৰেইহ। হিংলিৰা খৱগীনা মন্যাকোংগী দ্ৰম অদু মথোয়গী মেণ্টৱশিংনা ঙমনা থদংপীৱবনি। অদুনা কৱিমতা তাৰা ঙল্লৱেইহ। অদুগা মপাৱী-মমোম ওইৱীৰা ওইৱিৰা ঐথোয় পুন্মক্ৰগা পুঞ্জগা কৱিগুস্তা খৱদি তৌনৰা ৰাখল চুশিন্নাসি নংত্ৰগনা লমদমসিগী তেংথাৱিৰা মমাশিংবু হাংতোক নৈহংপীৱিবসে খঙশিন উশিদ্দনা লৈৰা ঙল্লনৰা লৈঙাকপশিংদগী পৱা তমলুসি হায়ৰৱা? কৈদৌবগে ঐথোয়ৰো অমদি তৌৱসি থিল্লৈদা।☞